

Asia: VN/21234/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville aineille ja menetelmille ammatissaan altistuvien luettelosta ja rekisteristä annetun lain muuttamisesta (ASA-lain muuttaminen)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry:n lausunto Hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville aineille ja menetelmille ammatissaan altistuvien luettelosta ja rekisteristä annetun lain muuttamisesta

AD: VN/21234/2023

Julkisten ja hyvinvointialojen ammattiliitto JHL ry kiittää mahdollisuudesta lausua otsikossa mainittuun muutosehdotukseen.

JHL pitää kannatettavana sitä, että ASA-lain soveltamisala laajenee koskemaan myös lisääntymiselle vaaralliset tekijät.

JHL:n näkemyksen mukaan olisi luontevaa, että myös lisääntymiselle vaarallisille tekijöille altistuneista työntekijöistä ilmoitus tehtäisiin ASA-rekisteriin samoin kuin jo tehdään työpaikalla käytettäville syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville tekijöille ja perimää vaurioittaville aineille altistuneista työntekijöistä. Tätä kautta Työterveyslaitoksella olisi kattava kokonaiskuva tilanteesta ja tietoja saataisiin paremmin myös tutkimuksen käyttöön. Pidämme tätä vaihtoehtoa parempana siitä huolimatta, että tiedostamme siitä aiheutuvan kuluja. Katsomme, että taloudellisesta tilanteesta huolimatta Työterveyslaitoksen rahoitusta tulisi lisätä sille aiheutuvien lisämenojen kattamiseksi, kun sille annetaan uusia tehtäviä.

Ehdotuksen mukaan luetteloa lisääntymiselle vaarallisille tekijöille altistuneista työntekijöistä tulee säilyttää viisi vuotta siitä, kun viimeinen tieto merkitään luetteloon. JHL katsoo, että ehdotettu 5

vuoden tietojen säilytysaika on liian lyhyt. Syöpädirektiivin päivitysdirektiivin minimisäilytysajan ottamista ASA-lakiin perustellaan esityksessä sangen vaatimattomasti ja vain työnantajan näkökulmasta. Säilytysajan pituudessa tulee huomioida myös altistuneiden työntekijöiden oikeusturva ja tutkimukselliset näkökulmat. Katsomme, että tietoja tulisi säilyttää kauemmin kuin 5 vuotta.

Esityksessä ehdotetaan myös, että työnantajan lopettaessa toimintansa, tulee sen antaa työsuojeluviranomaiselle jäljellä olevaksi ajaksi tiedot lisääntymiselle vaarallisille tekijöille altistuneista työntekijöistä. JHL katsoo, että luontevin ”paikka” näille tiedoille olisi ASA-rekisteri. ASA-rekisteriä voitaisiin kehittää niin, että sinne voitaisiin lisätä lisääntymisterveydelle vaaraa aiheuttaville tekijöille altistuneet. Työterveyslaitos pitää ASA-rekisterin lisäksi myös työperäisten sairauksien rekisteriä. Huomattavasti luontevampaa olisi siis, että tilanteissa, joissa työnantajan toiminta loppuu aikaisemmin kuin velvollisuus säilyttää työntekijöiden altistumistietoja, työnantaja ilmoittaisi tiedot Työterveyslaitokselle, eikä työpaikkaa valvovalle työsuojeluviranomaiselle. Työnantajat ovat tottuneet jo muutenkin antamaan nimenomaan Työterveyslaitokselle ASA-lain perusteella tietoja, joten samalla vaivalla sinne voidaan ilmoittaa myös tiedot lisääntymisterveydelle vaarallisille tekijöille altistuneista työntekijöistä. Tehtävä ei lisäisi mitenkään olennaisesti työnantajien hallinnollista taakkaa.

Mikäli lisätehtävä kuitenkin jää työsuojeluviranomaiselle, katsomme, että työsuojeluviranomaiselle annetaan lisäresursseja. Työsuojeluviranomaiset ovat jo nykyisten tehtäviensä kanssa tiukoilla. Tehtävien jatkuva lisääminen ilman että samalla lisätään resursseja mm. lisähenkilöstön palkkaamiseen on omiaan johtamaan valvonnan laadun laskemiseen ja henkilöstön haitalliseen kuormittumiseen.

Altistuneen työntekijän asemaa tulisi parantaa siten, että hänellä on mahdollisuus saada vaivatta itseään koskevat altistumistiedot. Työnantajalle tulisi säätää velvollisuus ilmoittaa työntekijälle, että hän on altistunut syöpäsairauden vaaraa aiheuttaville, perimää vaurioittaville tai lisääntymiselle vaaraa aiheuttaville tekijöille. Katsomme altistuneen työntekijän terveyden turvaamisen kannalta välttämättömäksi myös sen, että altistumistiedot saadaan OmaKantaan, jotta altistuminen voidaan ottaa huomioon työntekijää hoidettaessa. Muun muassa neuvolassa näiden tietojen tulisi olla käytettävissä. Tämä seikka tulisi hoitaa kuntoon ASA-lakia muutettaessa.

Merja Hyvärinen

Työelämäasiantuntija, OTK

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry

Hyvärinen Merja-Tuulikki
Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry